

Lublin, 21 lutego 2025 r.

Opinia

Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych

dotycząca poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o umowach międzynarodowych

1. Przedmiot opinii

Przedmiotem opinii jest inicjatywa legislacyjna posłów na Sejm RP, zmierzająca do nowelizacji ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych. Analiza dotyczyć będzie kwestii zasadności proponowanej regulacji, w szczególności ustanowienia wyłącznie referendalnego trybu wyrażania zgody na: decyzję o wystąpieniu państwa polskiego z Unii Europejskiej oraz na ratyfikację umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 50 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

2. Konstytucyjna regulacja trybu ratyfikacji umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 90 ust. 1 Konstytucji RP

Artykuł 90 Konstytucji RP¹ normuje tryb wyrażania zgody na ratyfikację szczególnego rodzaju umowy międzynarodowej, której przedmiot określa ust. 1 powołanego artykułu. Zgodnie z nim: *Rzeczpospolita Polska może na podstawie umowy międzynarodowej przekazać organizacji międzynarodowej lub organowi międzynarodowemu kompetencje organów władzy państwowej w niektórych sprawach.*

Powołany przepis przewiduje dwa sposoby uzyskania zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej, o której mowa w ust. 1 art. 90 Konstytucji. Pierwszy polega na uchwaleniu ustawy przez obie izby polskiego parlamentu kwalifikowaną większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby, odpowiednio posłów i senatorów. Warto w tym miejscu podkreślić, że w

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.

Konstytucji RP jest to jedyny przypadek uchwalenia ustawy przy tak surowo określonych wymogach co do głosowania. Nawet tryb uchwalenia ustawy o zmianie Konstytucji RP nie przewiduje tak wysokich wymagań proceduralnych odnośnie do głosowania (dla uchwalenia ustawy o zmianie Konstytucji przewidziano wymóg uzyskania 2/3 głosów w Sejmie przy kworum wynoszącym co najmniej połowę ustawowej liczby posłów oraz bezwzględnej większości w Senacie przy kworum wynoszącym co najmniej połowę ustawowej liczby senatorów - art. 235 ust. 4 Konstytucji). Drugi sposób uzyskania zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 90 ust. 1 Konstytucji polega na wyrażeniu tej zgody w referendum ogólnokrajowym, zgodnie z przepisem art. 125 Konstytucji (ust. 3 art. 90 Konstytucji). Ustrojodawca kwestię wyboru trybu wyrażenia zgody na ratyfikację tej szczególnej umowy międzynarodowej powierzył Sejmowi RP, który decyzję w tej sprawie podejmuje w formie uchwały powziętej bezwzględną większością głosów (ust. 4 art. 90 Konstytucji RP).

Kryterium przedmiotowe umowy międzynarodowej o której mowa w art. 90 ust. 1 Konstytucji spełniał traktat akcesyjny podpisany w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 r. Na podstawie art. 90 ust. 4 Konstytucji Sejm RP, w dniu 17 kwietnia 2003 r. podjął uchwałę w sprawie wyboru trybu wyrażenia zgody na ratyfikację traktatu, dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej² oraz, będącą konsekwencją uchwały w sprawie wyboru trybu wyrażenia zgody na ratyfikację traktatu akcesyjnego, uchwałę o zarządzeniu ogólnokrajowego referendum w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej³. Na mocy wyniku referendum ogólnokrajowego z czerwca 2003 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej uzyskał zgodę na ratyfikację traktatu, czego konsekwencją było przystąpienie w dniu 1 maja 2004 roku Polski do Unii Europejskiej.

3. Traktatowy tryb wystąpienia państwa z Unii Europejskiej

Traktat o Unii Europejskiej (dalej: TUE) w sposób ramowy odnosi się do procedury wystąpienia państwa ze struktur Unii Europejskiej. W myśl art. 50 ust. 1 TUE: *Każde Państwo Członkowskie może, zgodnie ze swoimi wymogami konstytucyjnymi, podjąć decyzję o wystąpieniu z Unii*. W zakresie więc podjęcia decyzji, powołany przepis odsyła do „wymogów konstytucyjnych” państwa podejmującego decyzję o wystąpieniu ze struktur UE.

² M.P. z 2003 r., nr 19, poz. 291

³ Dz. U z 2003 r., nr 66, poz. 613

Określona w traktacie procedura wystąpienia państwa z Unii Europejskiej przewiduje konieczność notyfikacji Radzie Europejskiej zamiaru wystąpienia z UE. Kolejnym etapem są negocjacje z państwem występującym i zawarcie z nim umowy określającej warunki jego wystąpienia z uwzględnieniem ram jego przyszłych stosunków z Unią (art. 50 ust. 2 TUE).

Zgodnie z art. 50 ust. 3 TUE: *Traktaty przestają mieć zastosowanie do tego Państwa od dnia wejścia w życie umowy o wystąpieniu lub, w przypadku jej braku, dwa lata po notyfikacji, o której mowa w ustępie 2, chyba że Rada Europejska w porozumieniu z danym Państwem Członkowskim podejmie jednomyślnie decyzję o przedłużeniu tego okresu.*

Traktatowe podstawy wystąpienia państwa ze struktur Unii Europejskiej przewidują więc negocjacje dotyczące warunków wystąpienia, jak również ukształtowanie przyszłych relacji między państwem występującym a Unią Europejską. Kwestie te finalnie określać ma umowa międzynarodowa zawarta między Unią Europejską a państwem występującym.

4. Procedura wystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej z Unii Europejskiej – aktualne rozwiązania prawne

Przepisy art. 90 Konstytucji nie normują procedury wystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej z Unii Europejskiej. Nie odnoszą się również do trybu wyrażenia zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej określającej warunki wystąpienia z Unii Europejskiej, o której mowa w art. 50 ust. 2 TUE.

Na poziomie ustawowym procedurę wystąpienia Polski z Unii Europejskiej reguluje ustawa o umowach międzynarodowych⁴. Zgodnie z art. 22a ust. 2 powołanej ustawy: *Przedłożenie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej projektu decyzji o wystąpieniu z Unii Europejskiej jest dokonywane po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie.*

Ustawa o umowach międzynarodowych, w art. 22a ust. 5 i ust. 6 określa też tryb podejmowania decyzji o przedłużeniu okresu prowadzenia negocjacji. Rozwiązania te nawiązują do uregulowań art. 50 TUE, odpowiednio jego ust. 1 i ust. 3, o których wyżej była mowa.

Przewidziany w art. 22a ust. 2 oraz ust. 6 ustawy o umowach międzynarodowych wymóg uzyskania ustawowej zgody, odpowiednio na przedłożenie Prezydentowi projektu decyzji o wystąpieniu z Unii Europejskiej oraz na przedłużenie negocjacji, oznacza uzyskanie jej z

⁴ Ustawa z dnia 14 kwietnia 2014 r., t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 127.

uwzględnieniem zwykłych reguł uchwalania ustaw tj. zgodnie z art. 120 Konstytucji, przy zastosowaniu zwykłej większości głosów i kworum wynoszącym co najmniej połowę ustawowej liczby posłów.

W ustawie o umowach międzynarodowych brak jest natomiast regulacji odnoszącej się do trybu zawierania umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 50 ust. 2 TUE, tj. umowy określającej warunki wystąpienia państwa członkowskiego z Unii Europejskiej. W literaturze przyjmuje się, że tego rodzaju umowa, w obowiązującym stanie prawnym byłaby zawierana na ogólnych zasadach przewidzianych dla umów międzynarodowych, które określa art. 89 Konstytucji RP⁵. Oznacza to konieczność uzyskania zgody na jej ratyfikację w formie ustawy przyjętej zwykłą większością głosów w Sejmie RP.

5. Analiza i ocena rozwiązań prawnych zawartych w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o umowach międzynarodowych

Wniesiony przez grupę posłów na Sejm RP w dniu 5 lutego 2025 r. projekt ustawy zakłada zmianę obecnie obowiązujących reguł prawnych w procesie decyzyjnym, dotyczącym wystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej ze struktur Unii Europejskiej.

Wnioskodawcy w pierwszej kolejności proponują aby przedłożenie Prezydentowi projektu decyzji o wystąpieniu z Unii Europejskiej było dokonywane po uzyskaniu zgody uchwalonej w referendum ogólnokrajowym. Podkreślić należy, że proponowana zmiana art. 22a ust. 2 ustawy o umowach międzynarodowych zakłada wyłącznie referendalny tryb uzyskania zgody na wystąpienie Polski z Unii Europejskiej.

Przytoczona w uzasadnieniu projektu argumentacja, przemawiająca za proponowanym rozwiązaniem, opiera się na następującym założeniu: jeżeli zgoda na przystąpienie Polski do Unii Europejskiej wyrażona została w referendum, to również zgoda na opuszczenie struktur europejskich winna być wyrażona w tym samym trybie. Projektodawcy wywodzą, że „konieczna jest symetria działania i takie odczytanie ustawy zasadniczej, zgodnie z którym wystąpienie z Unii Europejskiej byłoby możliwe wyłącznie w drodze *actus contrarius*, czyli aktu prawnego przyjętego w procedurze identycznej do tej, w jakiej nastąpiła ratyfikacja traktatu akcesyjnego – w drodze referendum ogólnokrajowego”.

⁵ S. Biernat, *Konstytucyjne uwarunkowania wystąpienia Polski z Unii Europejskiej*, w: *Minikomentarz dla Maksiprofesora. Księga jubileuszowa profesora Leszka Garlickiego*, red. M. Zubik, Warszawa 2017, s. 667

Istotnym argumentem przemawiającym za wyłącznie referendalnym trybem uzyskania zgody na wystąpienie Polski z Unii Europejskiej jest, w ocenie wnioskodawców, treść art. 4 Konstytucji, tj. odwołanie się do zasady suwerenności narodu. Kolejny argument przytoczony w uzasadnieniu projektu, to ciężar gatunkowy i skutki jakie decyzja ta wywoła m. in. w płaszczyźnie gospodarczej, społecznej, ekonomicznej czy też w sferze ochrony wolności i praw człowieka.

Odnosząc się do proponowanej regulacji i mając na uwadze podnoszone przez wnioskodawców argumenty, stwierdzić należy, że propozycja uzyskania zgody na wystąpienie Polski z Unii Europejskiej w trybie referendum ogólnokrajowego jest rozwiązaniem zasadnym. Wątpliwości budzi natomiast ograniczenie możliwości jej uzyskania wyłącznie do trybu referendalnego.

Punktem odniesienia dla oceny zgłoszonej propozycji legislacyjnej, a tym samym rozważań nad kształtem rozwiązań proceduralnych, dotyczących ewentualnego wystąpienia Polski z Unii Europejskiej, powinien być art. 90 Konstytucji RP. W oparciu o powołany przepis realizowano proces przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej. Jednocześnie Konstytucja nie zawiera żadnych innych regulacji odnoszących się do kwestii wstąpienia bądź wystąpienia państwa polskiego ze struktur unijnych. W tej sytuacji, przyjąć należy, że ewentualna zgoda na podjęcie decyzji o wystąpieniu z Unii Europejskiej winna być wyrażona w trybie kwalifikowanym, tj. analogicznym do tego, jaki został przewidziany w art. 90 ust. 2 i 3 Konstytucji RP dla przyjęcia traktatu akcesyjnego przy wstępowaniu do Unii.

Jak już wskazano, artykuł 90 Konstytucji przewiduje dwa alternatywne sposoby uzyskania zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 90 ust. 1 Konstytucji. Zważywszy, że regulacja ta zawarta jest w akcie hierarchicznie najwyższym w systemie źródeł prawa krajowego, powinna stanowić punkt odniesienia dla wszelkich regulacji niższego rzędu normujących procedurę ewentualnego wystąpienia Polski z Unii Europejskiej. Konstrukcja *actus cotrarius*, na którą powołują się wnioskodawcy w uzasadnieniu projektu, powinna być odnoszona do obowiązujących przepisów konstytucyjnych, nie zaś do jednego, faktycznie wybranego spośród dwóch wariantów uzyskania zgody, o których mowa w art. 90 Konstytucji. Innymi słowy nie powinna odnosić się tylko do faktycznie wybranego w 2003 r. trybu dla ratyfikacji traktatu akcesyjnego. Dla zobrazowania racji przyświecających temu twierdzeniu, warto wyobrazić sobie hipotetyczną sytuację, w której w 2003 r., na podstawie art. 90 Konstytucji RP, wybrano parlamentarny tryb wyrażania zgody na ratyfikację traktatu akcesyjnego. Czy w takiej sytuacji, przy rozważaniach dotyczących trybu wystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej z UE konstrukcję *actus cotrarius* należałoby rozumieć w ten sposób, że decyzję o wystąpieniu Polski z UE można by obecnie podjąć wyłącznie w trybie parlamentarnym? Wydaje się, że tego rodzaju twierdzenie, wobec treści art. 90 Konstytucji, uznać należy za błędne.

Z uwagi na powyższe, aprobuując propozycję legislacyjną przewidującą tryb uzyskania zgody na ewentualne wystąpienie Polski z Unii Europejskiej w drodze referendum ogólnokrajowego, jednocześnie wskazać należy, że nie powinna być to procedura wyłączna. Ze względów, o których była mowa wyżej, propozycję zawartą w projektowanym art. 22a ust. 2 uznać należy za niepełną. Tym samym negatywnie ocenić należy brak propozycji alternatywnego trybu uzyskania zgody na ewentualne wystąpienie Polski z Unii Europejskiej, tj. trybu przewidującego możliwość jej wyrażania przez obie izby polskiego parlamentu z uwzględnieniem wymogów co do głosowania określonych w art. 90 ust. 2 Konstytucji RP.

Analizując ewentualne konsekwencje przyjęcia art. 22a ust. 2 w brzmieniu proponowanym przez wnioskodawców, należy wziąć pod uwagę potencjalną możliwość podniesienia zarzutu jego niekonstytucyjności, w zakresie w jakim przepis ten nie przewiduje możliwości uzyskania zgody na ewentualne wystąpienie Polski z UE w trybie parlamentarnym. W tym kontekście argumentacja zawarta w uzasadnieniu projektu, odwołująca się do zasady suwerenności narodu, może okazać się nie wystarczająca.

Artykuł 4 Konstytucji RP statuując zasadę suwerenności narodu jednocześnie określa metody sprawowania przez suwerena władzy najwyższej. Zgodnie z ust. 2 art. 4 Konstytucji: *Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.*

Współczesny sposób rozumienia zasady suwerenności narodu znacząco odbiega od jej pierwotnych założeń, sformułowanych przez Jana Jakuba Rousseau. Nie rozwijając tego wątku, stwierdzić jedynie należy, że współczesne pojmowanie zasady suwerenności zakłada realizację zwierzchnictwa narodu przede wszystkim w formie demokracji pośredniej, uzupełniając zaś w formie demokracji bezpośredniej. Wynika to wprost z ust. 2 art. 4 Konstytucji RP statuującego zasadę przedstawicielstwa (reprezentacji). Powierzenie, wybranym w demokratycznych wyborach, przedstawicielom suwerena prawa do podejmowania istotnych dla państwa decyzji, w pełni odpowiada zarówno założeniom zasady suwerenności narodu jak i regułom demokratycznego państwa prawnego. Potwierdzeniem tego stanowiska jest treść art. 90 Konstytucji RP. Ustawodawca konstytucyjny, mając świadomość znaczenia prawnego art. 4 Konstytucji (racjonalność ustawodawcy), dla wyrażenia zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej o której mowa w art. 90 ust. 1, przewidział zarówno tryb parlamentarny jak i referendalny, pozostawiając w gestii Sejmu RP decyzję w sprawie wyboru trybu jej wyrażenia.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że projektowana zmiana ustawy o umowach międzynarodowych nie powinna ograniczać możliwości uzyskania zgody na wystąpienie Polski z Unii Europejskiej wyłącznie do trybu referendalnego. Powinna przewidywać również możliwość jej

uzyskania w trybie parlamentarnym, tj. w drodze ustawy uchwalonej przez Sejm i Senat większością 2/3 głosów przy kworum wynoszącym co najmniej połowę ustawowej liczby odpowiednio posłów i senatorów.

Projektowany art. 22a ust. 4a ustawy o zmianie ustawy o umowach międzynarodowych normuje tryb wyrażania zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej, określającej warunki wystąpienia Polski z Unii Europejskiej, o której mowa w art. 50 ust. 2 TUE. Jak już wskazywano, obowiązująca aktualnie ustawa o umowach międzynarodowych nie zawiera rozwiązań odnoszących się do tej problematyki. Brak regulacji szczególnej powoduje, że w przypadku zawarcia takiej umowy zastosowanie znajdą reguły ogólne, przewidziane w art. 89 Konstytucji. W aktualnym stanie prawnym oznacza to, że zgoda na ratyfikację umowy międzynarodowej określającej warunki wystąpienia Polski z UE wyrażana jest w ustawie uchwalanej przez Sejm zwykłą większością głosów przy kworum wynoszącym co najmniej połowę ustawowej liczby posłów.

Propozycja wnioskodawców zmierza do przyjęcia regulacji polegającej na ustanowieniu wymogu uzyskania zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 50 ust. 2 TUE, w drodze referendum ogólnokrajowego. Zawarcie przedmiotowej umowy stanowi niezwykle istotny element procesu mającego doprowadzić do wystąpienia państwa ze struktur UE. Umowa ta nie tylko określa warunki wystąpienia ale także normuje przyszłe stosunki państwa występującego z Unią Europejską.

Nie budzi wątpliwości, że zgoda na ratyfikację tak istotnej, z punktu widzenia państwa występującego, umowy międzynarodowej powinna być wyrażona w trybie kwalifikowanym. Projektowana regulacja taki kwalifikowany tryb ustanawia, przy czym przewiduje możliwość uzyskania zgody na ratyfikację wyłącznie w drodze referendum.

Jak już wskazywano, punktem odniesienia dla prac nad uszczegółowieniem procedury ewentualnego wystąpienia Polski z Unii Europejskiej stanowić powinny przepisy art. 90 Konstytucji RP. Jeżeli więc powołany przepis Konstytucji dla ratyfikacji umowy międzynarodowej o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej przewiduje dwa alternatywne, co do zasady, sposoby uzyskania zgody, to analogicznie powinien być ukształtowany tryb jej uzyskania w odniesieniu do umowy, o której mowa w art. 50 ust. 2 TUE. Mając więc na uwadze treść art. 90 Konstytucji, projektowana regulacja wydaje się być nie wystarczająca. W mojej ocenie powinna ona przewidywać zarówno referendalny jak i parlamentarny tryb udzielenia zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej określającej warunki wystąpienia państwa z Unii Europejskiej. Konstrukcję *actus contrarius* należy bowiem odnosić nie tylko do decyzji kierunkowej o wystąpieniu ze struktur UE, ale także do kolejnego, niezwykle

istotnego etapu procedury opuszczenia struktur unijnych, a więc także do umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 50 ust. 2 TUE.

Analizując ewentualne konsekwencje przyjęcia art. 22a ust. 4 w brzmieniu proponowanym przez wnioskodawców, należy wziąć pod uwagę potencjalną możliwość podniesienia zarzutu jego niekonstytucyjności, w zakresie w jakim przepis ten nie przewiduje możliwości uzyskania zgody na ratyfikację umowy międzynarodowej określającej warunki wystąpienia Polski z UE w trybie parlamentarnym tj. w drodze uchwalenia ustawy przez obie izby polskiego parlamentu kwalifikowaną większością 2/3 głosów przy kworum wynoszącym co najmniej połowę ustawowej liczby, odpowiednio posłów i senatorów.

Wydaje się, że jednym z celów jakie przyświecają wnioskodawcom projektu ustawy o zmianie ustawy o umowach międzynarodowych jest wprowadzenie regulacji zapewniającej względnie trwałe członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Wskazuje na to zarówno treść projektowanych przepisów, jak również uzasadnienie projektu ustawy. Z argumentacji tam zawartej wynika przekonanie, że tryb referendalny uzyskania zgody na wystąpienie państwa z UE zabezpiecza państwo przed opuszczeniem struktur UE w sposób najpełniejszy i chroni przed pochopnymi, podejmowanymi pod wpływem emocji, decyzjami. Podzielając, co do zasady, to stanowisko, nie sposób jednak pominąć doświadczeń brytyjskich w tym zakresie. Wydaje się, że poza przedstawionymi już argumentami na rzecz przyjęcia rozwiązań prawnych przewidujących alternatywne tryby wyrażenia zgody na wystąpienie państwa ze struktur UE, w tym na ratyfikację umowy międzynarodowej, o której mowa w art. 50 ust. 2 TUE, uwzględniać należy także szeroko pojmowany aspekt społeczny. Nie zawsze bowiem regulacje prawne, w założeniu „usztyniające” tryb wystąpienia państwa z Unii Europejskiej, w praktyce będą w stanie cel ten realizować.

6. Konkluzje

Przeprowadzona analiza prowadzi do następujących wniosków:

- 1) Za zasadną uznać należy inicjatywę legislacyjną mającą na celu uszczegółowienie procedury ewentualnego wystąpienia państwa polskiego z Unii Europejskiej i dostosowanie jej do wymogów konstytucyjnych. W aktualnym stanie prawnym mamy do czynienia z sytuacją, w której projekt decyzji o wystąpieniu Rzeczypospolitej Polskiej z Unii Europejskiej przedkładać jest Prezydentowi RP po uzyskaniu zgody wyrażonej w ustawie, uchwalonej przez Sejm zwykłą większością głosów. Obowiązujące aktualnie przepisy budzą zasadnicze wątpliwości konstytucyjne i powinny zostać skorygowane ze względu na fakt, że zgoda na

przystąpienie Polski do UE wyrażona została w ogólnokrajowym referendum, na podstawie art. 90 ust. 3 w związku z art. 125 Konstytucji RP.

- 2) Za zasadną uznać należy inicjatywę legislacyjną w zakresie unormowania w ustawie o umowach międzynarodowych trybu wyrażania zgody na ratyfikację umowy, o której stanowi w art. 50 ust. 2 TUE. Brak regulacji szczególnej w tym zakresie skutkuje koniecznością stosowania zasad ogólnych, przewidzianych dla zawierania umów międzynarodowych przewidzianych w art. 89 Konstytucji. Oznacza to, że zgoda na ratyfikację tej umowy międzynarodowej może zostać wyrażona w ustawie uchwalonej zwykłą większością głosów.
- 3) Punktem odniesienia dla oceny rozwiązań proponowanych w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o umowach międzynarodowych winien być art. 90 Konstytucji RP. Przewiduje on kwalifikowany tryb uzyskania zgody na ratyfikację umowy akcesyjnej: bądź w trybie ustawy uchwalonej przez obie izby polskiego parlamentu większością 2/3 głosów (ust. 2), bądź w trybie referendum ogólnokrajowego (ust. 3). W analogicznym trybie powinna być udzielana zgoda na ewentualną decyzję o wystąpieniu Polski ze struktur Unii Europejskiej. Ze względu na fakt, że umowa międzynarodowa, o której mowa w art. 50 ust. 2 TUE stanowi istotny element procesu wychodzenia państwa ze struktur UE, zgoda na jej ratyfikację również powinna być udzielana w trybie kwalifikowanym tj. analogicznym do tego, jaki został przewidziany w art. 90 ust. 2 i 3 Konstytucji RP dla przyjęcia traktatu akcesyjnego przy wstępowaniu do Unii. W ocenie opiniującego proponowana regulacja winna być w tym zakresie uzupełniona.

Sporządził: r. pr. dr hab. Grzegorz Koksanowicz